Lietas Nr. C11042616
Lietas arhīva Nr. C-0426-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Cēsīs, 2016. gada 25. aprīlī

Cēsu rajona tiesa šādā sastāvā: tiesnese L. Karlsone
ar tiesas sēžu sekretāri E. Milleri,
piedaloties prasītāja /pers. A/ pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei /valsts amatpersona/, atbildētājai /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu parāda piedziņu un uzturlīdzekļu piedziņu meitas uzturam.

Aprakstošā daļa

2015. gada 19. novembrī /pers. A/ (turpmāk-atbildētājs) cēlis Cēsu rajona tiesā prasību pret /pers. B/ (turpmāk-atbildētāja) par uzturlīdzekļu parāda un uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka puses 2013. gada 23. maijā pie Vidzemes apgabaltiesas zvērinātas notāres tika šķīruši savu laulību, kurā /datums/ dzimusi meita /pers. C/. Pirms laulības šķiršanas starp pusēm tika noslēgta vienošanās, kuras 15. punktā noteikts, ka atbildētāja apņēmās maksāt prasītājam uzturlīdzekļus meitas uzturam 60 Ls mēnesī, līdz tekošā mēneša 25. datumam, bet ne mazāk kā noteikts Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumos. Uzturlīdzekļus pārskaitot prasītājam piederošā bankas kontā, sākot ar 2013. gada 1. jūniju. Pieteikumā norādīts, ka atbildētāja šo savu pienākumu nav pildījusi. Uzturlīdzekļu parāds par laika posmu no 2013. gada jūnija līdz 2015. gada 1. decembrim sasniedzis 2 937,61 EUR apmēru. Lūdzis piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļu parādu 2 937,61 EUR apmērā un noteikt līdz sprieduma izpildei tiesības prasītājam saņemt 6% gadā no uzturlīdzekļu parāda summas.

Sakarā ar to, ka atbildētāja nepilda starp pusēm noslēgto vienošanos, prasītājs lūdzis uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam turpmāk veikt ar tiesas starpniecību, nosakot, ka atbildētāja katru mēnesi maksā prasītājam uzturlīdzekļus bērna uzturam 108 EUR apmērā katru mēnesi, līdz tekošā mēneša 25. datumam, bet ne mazāk kā valstī noteiktajā uzturlīdzekļu minimālajā apmērā.

Prasība celta uz Civillikuma 177., 179. 1578., 1588., 1590., 1765. panta pamatiem.

2016. gada 27. janvārī tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu neatzīst, bet par uzturlīdzekļu piedziņu meitas uzturam atzīst. Norādīts, ka 2013. gada 23. maija vienošanās tikusi noslēgta, lai veicinātu ātrāku laulības šķiršanu. Taču vienlaicīgi noslēdzot rakstisko vienošanos starp pusēm pastāvēja mutiska vienošanās, ka atbildētāja nepretendē uz laulības laikā iegādāto nekustamo īpašumu, tāpēc prasītājs neprasīs no atbildētājas naudu bērna uzturam. Norādīts, ka meita pēc laulības šķiršanas palika dzīvot pie prasītāja, bet viņa visu laiku ir rūpējusies par meitu, apgādājot viņu ar apģērbu. Norādīts, ka nepiekrīt, ka tiek noteikts viņai pienākums segt prasītājam 6% gadā no parāda summas, jo prasītājs viņu nav brīdinājis par nepieciešamību saņemt naudu meitas uzturam, kā arī nepiekrīt, ka tiek noteikta nekavējoša sprieduma izpilde.

2016. gada 5. februārī tiesā saņemta prasītāja atsauksme par atbildētājas 2016. gada 25. janvārī sniegtajiem paskaidrojumiem. Atsauksmē norādīts, ka atbildētāja apzināti maldina tiesu par mutiskas vienošanās noslēgšanu. Prasītājs nekad nav atteicies no uzturlīdzekļu saņemšanas. Norādīja, ka atbildētāja ir pirkusi meitai apģērbu un mantas nesaskaņojot ar prasītāju.

Prasītāja pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte /valsts amatpersona/ (pilnvara un orderis lietas 43., 44. lapa) tiesas sēdē prasību par uzturlīdzekļu parāda piedziņu grozīja, norādīja, ka prasītājs ir samazinājis uzturlīdzekļu parāda summu par 500 EUR, kā arī atņēmis no uzturlīdzekļu parāda summas 2015. gada decembrī paredzēto maksājumu 108 EUR, jo atbildētāja to ir pārskaitījusi prasītāja bankas kontā, līdz ar to lūdz piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļu parādu par laika posmu no 2013. gada jūnija līdz 2015. gada novembrim - 2 437,61 EUR. Lūdza noteikt prasītājam tiesības no parāda pamatsummas saņemt 6% gadā līdz sprieduma izpildei. Kā arī lūdza piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam meitas uzturam 111 EUR mēnesī, bet ne mazāk kā noteikts Ministru kabineta noteikumos par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērna uzturam. Lūdza uzturlīdzekļu piedziņu uzsākt nekavējoties no 2016. gada maija mēneša, nosakot, ka uzturlīdzekļu summa iemaksājama prasītāja bankas kontā līdz katra mēneša 25 datumam un maksājama līdz meitas pilngadībai. Lūdza piedzīt no atbildētājas tiesāšanās izdevumus, tas ir izdevumus par advokāta pakalpojumu sniegšanu 95 EUR. Neuzskata par pamatotiem atbildētājas un tās liecinieku sniegtās liecības par to, ka starp pusēm notikusi mutiska vienošanās par uzturlīdzekļu nemaksāšanu. Norādīja, ka prasītājs neapstrīd, ka atbildētāja ir veikusi pirkumus un iegādājusies meitai dažādas mantas, bet to ir izdarījusi bez saskaņošanas ar prasītāju.

Atbildētāja tiesas sēdē prasību par uzturlīdzekļu parāda piedziņu neatzina, sniedza identiskus paskaidrojumus tiesai iesniegtajā paskaidrojumā norādītajam, papildus norādot, ka viņas ienākumi nav tādi lai samaksātu visu uzturlīdzekļu parāda summu vienā reizē. Norādīja, ka prasītājs nekad nav mēģinājis ar viņu sazināties par uzturlīdzekļu došanu, kā arī nav saņēmusi prasītāja iebildumus par meitai nopirktajām mantām. Norādīja, ka starp viņiem saziņa nenotiek, tāpēc nevar vienoties, kas nepieciešams meitai. Uzskata, ka ir rūpējusies par meitu veicot apģērba pirkumus, nodrošinot viņu ar visu, kad meita ciemojas pie viņas. Norādīja, ka piekrīt turpmākai uzturlīdzekļu maksāšanai, bet nepiekrīt, ka prasītājam tiek noteiktas tiesības saņemt 6% gadā no uzturlīdzekļu parāda, kā arī nepiekrīt, ka tiek segti advokāta izdevumi. Lūdza tiesu izvērtēt viņas ienākumus un atbrīvot no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos.

Liecinieces/pers. F/ un /pers. G/ tiesas sēdē liecināja, ka atbildētāja ir rūpējusies par meitu pērkot viņai apģērbu, apavus, vedot iepirkties uz Angliju, kā arī bērns bieži ciemojas pie atbildētājas. Norādīja, ka viņām nekas nav zināms par starp pusēm noslēgto rakstisko vienošanos par uztura došanu bērnam. Norādīja, ka no atbildētājas stāstītā ir sapratušas, ka starp pusēm noslēgta mutiska vienošanās par to, ka dzīvoklis paliek prasītājam, tāpēc viņš neprasīs uzturlīdzekļus bērna uzturam.

Motīvu daļa

Uzklausījusi pušu paskaidrojumus, liecinieču liecības un novērtējusi rakstveida pierādījumus lietā, apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā.

No lietā esošās dzimšanas apliecības kopijas (lietas 8. lapa) redzams, ka puses ir nepilngadīgā bērna - /datums/dzimušās /pers. C/ vecāki.

Lietā starp pusēm nav strīda par to, ka nepilngadīgā bērna - /pers. C/ ikdienas aizgādību veic prasītājs.

Tāpat starp pusēm nav strīda, ka puses, 2013. gada 23. maijā šķirot laulību ir noslēgušas vienošanos, ar kuru vienojušās, ka atbildētāja dos uzturlīdzekļus bērna uzturam 60 Ls ik mēnesi, bet ne mazāk par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, ieskaitot to līdz katra mēneša 25 datumam prasītāja bankas kontā. Uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums noteikt no 2013. gada jūnija mēneša līdz bērna pilngadībai.

Starp pusēm pastāv strīds par to, vai starp pusēm ir bijusi mutiska vienošanās, kurā norunāts, ka prasītājs pēc laulības šķiršanas rīkojas ar laulības laikā iegūto nekustamo īpašumu, tāpēc atbildētāja tiek atbrīvota no uztura došanas pienākuma.

No Civillikuma 177. panta ceturtā daļas secināms, ka bērna uzturēšana ir ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana. Bet Civillikuma 179. panta pirmā un otrā daļa nosaka vecāku pienākumu samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Civillikuma 179. panta piektā daļa noteic, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2. punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ņemot vērā minēto secināms, ka, ja starp pusēm būtu noslēgta mutiska vienošanās par atbildētājas atbrīvošanu no pienākuma maksāt uzturlīdzekļus bērna uzturam, tā būtu pretēja bērna interesēm. Bez tam tiesā netika iegūti pierādījumi, ka šāda mutiska vienošanās vispār pastāvēja.

Tiesa kritiski vērtē tiesas sēdē liecinieču sniegtās liecības, jo viņu liecības sastāvēja no ziņām, kuras viņām bija norādījusi atbildētāja. Nevienai no lieciniecēm nebija zināms fakts par starp pusēm parakstīto rakstveida vienošanos, kā arī neviena no lieciniecēm netika piedalījušās mutiskās vienošanās noslēgšanas brīdī. Bez tam liecinieces nevarēja norādīt kādos laika periodos un par kādām naudas summām atbildētāja ir iegādājusies meitai apģērbu un citas mantas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 10. pantu noteikts, ka puses realizē savas tiesības sacīkstes formā. Sacīkstes notiek, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus u.t.t.. Turklāt minētā likuma 92. pantā noteikts, ka pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Pierādījumus iesniedz puses un citi lietas dalībnieki.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja nav tiesā iesniegusi pierādījumus, kas apstiprinātu viņas sniegtos apgalvojumus par mutiskas vienošanās noslēgšanu un tās saturu. Bez tam kā redzams no 2013. gada 23. maijā noslēgtās rakstveida vienošanās 19. punktā noteiktā, tad puses vienojušās, ka jebkādas izmaiņas vienošanās tekstā var tikt izdarītas tikai pēc abu pušu rakstveida papildinājumiem vai grozījumiem pie vienošanās.

Tiesas ieskatā uzturlīdzekļu maksājums pēc savas būtības un saturiskās jēgas ir regulārs un periodisks maksājums bērna uzturēšanai, lai nodrošinātu bērnam ik dienas viņa elementārās vajadzības pēc ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes. Tas ir secināms arī no Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2. punkta teksta, kur arī norādīts, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus. Līdz ar to atbildētājas norādītais, ka viņa ir bērnam pirkusi apģērbu un citas mantas, neatbrīvo viņu no uztura došanas pienākuma, par ko arī 2013. gada 23. maijā bija noslēgta rakstveida vienošanās.

Civillikuma 1587. pantā noteikts, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Tiesa piekrīt prasītāja grozītajam uzturlīdzekļu parāda aprēķinam, ka par laika periodu no 2013. gada 1. jūnija līdz 2015. gada 30. novembrim tas ir 2 437,61 EUR. Atbildētāja neapstrīdēja prasītāja grozīto uzturlīdzekļu parāda apmēru.

Ņemot vērā iepriekš minēto tiesa uzskata, ka no atbildētājas par labu prasītājam ir piedzenams uzturlīdzekļu parāds par laiku no 2013.gada 1.jūnija līdz 2015.gada 30. novembrim 2 437,61 EUR apmērā.

Tiesa uzskata, ka ir apmierināms prasītāja lūgums par likumisko procentu piedziņu no atbildētājas, jo saskaņā ar Civillikuma 1753. pantu: *„Ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu .."*. Bet saskaņā ar CL 1756. pantu: *„Pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu"*. Konkrētajā gadījumā, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas likumiskos procentus. Tāpēc tiesa uzskata, ka ir pamatots un pierādīts prasītājas prasījums par likumisko 6 procentu piedziņu gadā no uzturlīdzekļu parāda pamatsummas. Tiesa nevērtē atbildētājas tiesas sēdē sniegtos iebildumus pret likumisko procentu piedziņu, jo minētā norma ir imperatīva attiecībā uz prasījumiem kas izriet no saistību tiesībām.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka ir pamats piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam, atbilstoši Civillikuma 179.pantam un Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punktam, uzturlīdzekļus /datums/ dzimušās /pers. C/ uzturam 111 EUR mēnesī, bet ne mazāk par Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi bērnam. Tā kā atbildētāja uzturlīdzekļus bērna uzturam nomaksājusi arī par 2016. gada aprīļa mēnesi, tad uzturlīdzekļi minētajā apmērā piedzenami no 2016. gada 1. maija līdz laikam kad bērns sasniegs pilngadību.

Tiesa atzīst, ka apmierināms prasītāja pārstāves lūgums par tiesāšanās izdevumu atmaksu. Kā redzams no lietas materiāliem ar tiesas 2015. gada 20. novembra lēmumu prasītāja prasība tika atstāta bez virzības, nosakot termiņu valsts nodevas samaksai. Prasītājs par lēmumu iesniedza blakus sūdzību, kura tika apmaksāta ar valsts nodevu 28,46 EUR. Ar Vidzemes apgabaltiesas 2016. gada 7. janvāra lēmumu tika atcelts Cēsu rajona tiesas lēmums. Prasītājs no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos tika atbrīvots saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu. Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas 1. punktu prasītājam atmaksājama valsts nodeva no valsts ienākumiem 28,46 EUR apmērā.

Prasītājs no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos tika atbrīvots saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu, no atbildētājas par labu valstij atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmajai daļai būtu piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādi un izsniegšanu pusēm.

Tiesa atzīst, ka apmierināms atbildētājas lūgums par viņas atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta 4. daļu tiesa ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos. Atbildētāja sava mantiskā stāvokļa pierādīšanai iesniegusi tiesā paziņojumus par fiziskai personai izmaksājamām summām par 2015. gadu, kur norādīts, ka atbildētājas ieņēmumi par 2015. gadu bijuši 3 961,81 EUR, no 2 351,64 EUR ieturēts nodoklis 540,87 EUR. Tiesa matemātiski aprēķinot, atzīst, ka atbildētāja katru mēnesi saņem darba algu aptuveni 285 EUR mēnesī. Ņemot vērā, ka atbildētāja no darba algas labprātīgi maksā uzturlīdzekļus meitas uzturam 111 EUR mēnesī, tad tiesa atzīst, ka atbildētājas mantiskais stāvoklis atzīstams par tādu, lai viņu pilnībā atbrīvotu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punktu un otro daļu, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi - advokāta palīdzības samaksai 95 EUR.

Apmierināms prasītāja lūgums un spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties, jo šādu iespēju paredz Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1. punkts.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. pantu un 97. pantu, tiesa

n o s p r i e d a

/pers. A/ prasību par uzturlīdzekļu parāda un uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna – /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 111 EUR (simt vienpadsmit *euro*) ik mēnesi, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā.

Piedziņu uzsākt nekavējoši no 2016. gada 1. maija un turpināt līdz bērna pilngadības sasniegšanai. Noteikt, ka uzturlīdzekļi tiek iemaksāti līdz tekošā mēneša 25. datumam, naudu pārskaitot /pers. A/, personas kods /personas kods/, kontā Nr. /konta numurs/, AS "Swedbank".

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļu parādu 2437,61 EUR (divi tūkstoši četrsimt trīsdesmit septiņi *euro* un 61 centi) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 95 EUR (deviņdesmit pieci *euro*), kopā 2 532,61 EUR (divi tūkstoši piecsimt trīsdesmit divi *euro* un 61 centi).

Noteikt /pers. B/ termiņu labprātīgai sprieduma izpildei attiecībā uz uzturlīdzekļu parāda piedziņu un ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

Noteikt /pers. A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt sešus procentus no simta gadā no piedzītās parāda pamatsummas 2 437,61 EUR, ievērojot CL 1763. panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Atmaksāt no valsts ienākumiem /pers. A/, personas kods /personas kods/, pārmaksāto valsts nodevu 28,46 EUR (divdesmit astoņi *euro* un 46 centi).

Atbrīvot /pers. B/ no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Cēsu rajona tiesā.

Tiesnese L. Karlsone